

ARJEN KULTTUURI –IDEOITA

Pyhtään Mäntyrinte ry
Palvelutalo Mäntyrinte

”Nuoret ja vanhat kohtaavat”

Taustaksi:

Vanhustenviikolla paikalliset toimijat järjestivät yhdessä tapahtumia eri päville, kunnan kotihoidon johdolla. Vanhustenviikon jälkeen kokoonnuimme palautepalaveriin ja suunnittelemaan uutta. Koulun ”opo” ehdotti, että 8- ja 9-luokkalaiset tulisivat kaikki vanhusten palvelutaloon/tai hoivakotiin käymään, se kuulusi osana yhteiskunnalliseen opetukseen.

Idea:

Aloimme palveluasuntojen eli Hopeakotien tiimin kanssa pohtia, mitä nuoret voisivat talossamme tehdä. Koska joulunaika oli lähestymässä, luonnostaan lankeava idea oli, että nuoret voisivat tehdä jouluvalmisteluja asukkaiden kanssa. Juuri Hopeakotien puolella ei asunnoissa ole leivottu käytännössä juuri koskaan, vaikka niissä keittiönurkkaukset ovatkin. Mitä jos nuoret leipoisivat asukkaiden kanssa pipareita?

Tuumasta toimeen. Yksi työntekijä kartoitti kaikkien 16 asukkaan toiveet leipomisesta, ja lähes puolet eli 7 asukasta ilmoittautui kiinnostuneeksi leipomaan. Yksi työntekijä toi muotit ja kaulimet, toinen osti taikinat ja keittiöstä lainattiin leivinpaperia. Koululaiset tulivat pareittain suunniteltuina aamupäivinä, aina yksi koululainen leipoi yhden asukkaan kanssa paketillisesta taikinaa pipareita, ja kun talossa oli opiskelijoita, he olivat tarpeen mukaan ohjaajina tilanteissa. Leipominen kesti noin tunnin, ja sen aikana käytiin keskusteluja, välillä vilkkaitakin riippuen koululaisen ja asukkaan puheliaisuudesta. Jotkut asukkaat halusivat lopuksi keittää kahvit, jonka kanssa pipareita nautittiin heti tuoreeltaan. Kaikissa asunnoissa oli mukava tunnelma ja ihana piparin tuoksu, ja asukkaat olivat mielissään. Koululaisetkin tuntuivat suhtautuvan myönteisesti tilanteeseen!

Eli ideassa toteutui henkilökunnan kannalta tiimin yhteistyö ja asukkaiden kannalta eri sukupolvien kohtaaminen toiminnallisella tavalla, joka loi aitoa yhteyttä päähenkilöiden välille. Iso joukko koululaisia pääsi osallistumaan ja rikastuttamaan omaa ja asukkaiden maailmaa.

- Koululaisia kävi kaikkiaan lähes 30 noina muutamana joulukuun viikkona, osa leipoi myös ryhmäkodeissa, osa valmisti asukkaiden kanssa joulukortteja, osa toimi bingoapureina ja osa pelikorttiringissä!

Idea koululaisten tulosta ei ollut meidän, mutta toiminnalliset hetket heidän kanssaan olivat meidän ideoitamme! Malli sopii monistettavaksi kaikkiin paikkoihin, missä on koululaisia kohtuullisen kulkumatkan päässä!

Näyttelyitä arjen aineksista

Näyttelytoimintaa voidaan harjoittaa kymmenistä ellei sadoista mielenkiintoisista aiheista!

Yksinkertaisinta on järjestää näyttelyistä niistä aiheista, mitä on tarjolla jokapäiväisessä arjessa, ja erityisesti vanhusten huoneissa ja kodeissa. Lähes jokaisella on omassa huoneessaan, jos ei juuri muuta, niin ainakin oma hääkuva. Niistä saadaan erittäin viehättävä näyttely, joka kiinnostaa kaikkia. Jollain saattaa olla tallella vanha hääpuku, vihkiraamattu ja hääkutsu, joilla näyttelyä voi rikastaa!

Monissa kodeissa on myös asukkaan nuoruudenkuvia, rippikuvia, kihlajaiskuvia tai lapsuuden kuvia. Myös niistä voi koota kauniita ja kiinnostavia näyttelyitä. Sodan käyneillä miehillä on omat muistonsa, ja esim. jatkosodan aikana tehtyjä hienoja puutöitä. Asunnoista löytyy myös asukkaiden kotitalojen kuvia, yleisimmin ilmakuvinä. Myös näistä voi koota kiinnostavan näyttelyn.

Ryijyt, taulut, matkamunistot, nuket, kirjat, astiat - esim. Arabian astiat kiinnostavat kovasti - tarjoavat myös aineksia näyttelyihin. Myös omat käsityöt ja vanhat vaatteet ja asusteet.

Meillä on ollut näyttelyitä kaikista näistä "aineksista", joten tiedän, että ne toimivat!

Näyttelyt voidaan järjestää myös eri aikakausittain, esim. teemaksi otetaan 1950-luku. Kaikkea aikakauteen liittyvää esineistöä tms. kootaan näyttelyksi, ja hääkuvat ovat silloin vain siltä aikakaudelta. Vanhoista kuvalehdistä saa hienoa materiaalia esim. mainoksista! Netistä löytyy myös kaikkea, mutta kokemukseni mukaan omakohtaisuus on näyttelyissä elävöittävä.

Näyttelyitä voidaan myös laajentaa siten, että henkilökunta tuo myös omia muistojaan ja aarteitaan! Esim. hääkuva- ja rippikuvanäyttelyt ovat meillä laajentuneet mukavasti, kun olemme tuoneet myös omia kuviamme, ja se vasta mielenkiintoista on ollutkin, katsojien mielestä. Myös aikakausinäyttely, esim. 1960-luku, saa aivan uuden ulottuvuuden, kun tuomme omat kuvamme 1960-luvulta, me iäkkäämmät meistä! Henkilökunta on tuonut näyttelyihin myös esim. äitinsä tai isoäitinsä esineistöä, vaikkapa astioita, koulukirjoja

Näyttelyitä voi järjestää kaikille yhteisistä kokemuksista, kuten kansakoulu, rippikoulu, häät tai vaikkapa äitiys- ja vanhemmuusaika. Silloin aihe kiinnostaa kaikkia, ja virittää muistoja, muisteluksia, kokemusten vaihtoa eli tuo iloa ja mielihyvää! Myös erikoisnäyttelyt kiinnostavat meidän kokemuksemme mukaan, mutta tässä ideassa haluan nostaa esiin näyttelytoiminnan ”arjen aineksista”, koska se on kaikkien saatavilla, vaikka heti käyttöön otettavissa, missä tahansa!

Toiveet todeksi

Saunassa ollessamme erään mies henkilön kanssa hän alkoi kertoamaan kuinka hänellä oli tapana aina ennen hypätä lumihankeen saunassa ollessaan. Siitä juolahti mieleen, että vienpä lumen nyt hänen luokseen kun itse hän ei enää pääse liikkumaan talvella ulkona. Siinä löylyä ottaessaan vein hänelle lumen saunaan ämpärissä. Kyllä mies oli onnellinen heitellessään lunta päälleen. Olemme sopineet, että kun lunta taas tulee vien hänelle saunaan lunta. Hän odottaa kovasti tapahtumaa ja on puhunut tapahtumasta jo vuoden.

Silakka teemana

Kerran vuodessa olen järjestänyt syksyllä syys- tai lokakuussa silakkaan liittyvän tapahtuman. Mieheni kanssa käymme vuosittain Helsingin silakkamarkkinoilla myymässä omia silakkatuotteitamme, jotka valmistamme itse. Tuon erilaisia silakoita päiväkeskus kerhoon, johon tulee myös talon ulkopuolisia osallistujia. Maistelemme kaloja ja jokainen joka haluaa saa myös kotiin vietäväksi purkin silakkaa. Keskustelemme ja katselemme kuvia markkinoilta. Joukossa on myös ollut henkilöitä jotka ovat itse osallistuneet markkinoille omilla saalistamillaan kaloilla. Ryhmäkodissa olemme peranneet ja paistaneet silakoita. Tapahtuma on aina ollut odotettu ja haluttu.

Muistelua ja valokuvausta

Olen ostanut vanhat vaunut -40 luvulta ja nuken jonka on valmistanut nukketaitelija. Näistä on ollut paljon iloa Kanerva-kodissa etenkin muistisairaille. Pidimme nukelle ristiäiset, kummeina toimi muutama asukas ja henkilökunta pappina ja kanttorina. Nuken sylissä pitäminen yleensä rauhoittaa levottoman asukkaan ja herättää paljon muistoja sekä keskustelua. Laitan kuvan liitteeksi.

Kamera on meillä kovasti käytössä. Kuvaamme erilaisia tapahtumia ja sattumia. Ryhmäkodin käytävän seinälle olemme tehneet vahan näköisestä aitaelementistä tilan, johon laitamme kuvia arjesta ja juhlista. Asukkaat ja omaiset katseleva mielenkiinnolla kuvia. Toki kaikilta on saatu suostumus kuvien esille tuomiseen.

ARJEN KULTTUURI –IDEOITA

Koskenrinne ry, Tiltala

TEHTY ASUKKAIDEN KANSSA OSASTOLLA:

- kausiluontoisia leivonnaisia (syksyllä; omenapiirakkaa, mustikkapiirakkaa, raparperipiirakkaa, jouluna; piparkakkuja, glögin keittoa, keväällä; Runebergin torttua, kesällä grillataan ulkona, salaatteja.)
- Leivontapäivä joka sunnuntai (keksejä, kakkuja, sämpylöitä, karjalanpiirakoita, pannukakkuja, hedelmäsalaatteja yms. mitä keksitään)
- Saunapäivä kerran viikossa, saunan jälkeen laitetaan papiljotit asukkaille -> saunamakkarat ja saunaoluet olisi kiva saada
- kasvien juurruttamista -> vihreyttä osastolle, asukkaat mukana juurruttamassa kasveja sekä kastelemassa kukkia
- musiikkia osastolla lauleskellen (haitarimusiikkia, cd-musiikkia, akustisen kitaran soitantaa...)
- ulkoilua sisäpihalla
- asukkaat virkanneet osaston patalaput
- kotimaisen elokuvan katsontaa silloin tällöin tai jumalanpalveluksen katsontaa
- päivän lehden luku pyritään päivittäin lukemaan
- asukkaiden omakuva kehukset tehty asuntojen oviin
- Ystävänäpäivätanssit järjestettiin ystävänäpäivänä talon asukkaille.
- painettiin syksyn lehdillä pöytäliinoja
- pelailtu Fortunaa, kimbleä ja erilaisia lautapelejä.
- tyhjennetty astianpesukonetta sekä pöytää katettu

IDEOITA, JOITA AIOMME TOTEUTTAA:

- nuoruuden harrastuksia, mitä asukkaat ovat harrastaneet nuoruudessa, voitaisiin tuoda esille näyttelyn kautta (esim. jos joku harrastanut hiihtoa -> tuotaisiin osastolle vanhat sukset...)
- parvekkeen maisemointi kausiluontoisesti

IDEOITA VUOSIKELLON JUHLIIN

Tänä jouluna laitettiin parvekkeelle joulukuuset, joihin on kohdistettu valot sekä koristeltu asukkaiden kanssa, myös havuja laitettu parvekkeen pöydälle luoden jouluista tunnelmaa. Pääsiäisenä voisi laittaa virpomaoksia näyttille sekä asukkaat voisivat maalata pääsiäismunia. Juhannuksena koivun oksia voisi laittaa parvekkeelle.